

Nieuwsbrief Living Lab Noord Nederland SOILCRATES/ Mei 2026

Beste lezer,

In het SOILCRATES Living Lab Noord Nederland gaan we in de regio met elkaar aan slag om bodemgezondheid en de kennis over landbouwbodems te versterken. Onze ambitie is om van Noord-Nederland de regio met de weerbaarste landbouwbodems te maken en daarmee een voorbeeldregio voor duurzaam bodembeheer te worden. Via deze nieuwsbrief houden we u op de hoogte van de laatste ontwikkelingen in het SOILCRATES-project.

Uitnodiging SOILCRATES Noord NL netwerkdag en boerenmarkt in Oosterwolde

Ben jij bezig met je bodem of ben je al betrokken bij het SOILCRATES Living Lab en ben je benieuwd wat er speelt rondom duurzaam bodembeheer in Noord-Nederland? Dan ben je van harte welkom op de SOILCRATES netwerkbijeenkomst op woensdag **24 juni 2026 in het Biosintrum in Oosterwolde**.

We beginnen om 11 uur met een boerenmarkt, waar de dertien praktijkproeven van het Living Lab worden gepresenteerd. Zo is er een agrariër aanwezig die als proef digestaat fracties vergelijkt, om zo te achterhalen welke fractie het meeste oplevert voor de bodemgezondheid. Hogeschool Van Hall Larenstein legt de bodemconditiescore uit.

Na de markt is er een workshop over het Living Lab Noord-Nederland, waarbij we het graag met u willen hebben over hoe het Living Lab verder vormgegeven moet worden om het goed in te bedden als beweging die bezig is bodemgezondheid te verbeteren in Noord-Nederland. We sluiten de bijeenkomst af met een netwerkborrel. Een mooi moment om ervaringen uit te wisselen met collega-boeren, onderzoekers en andere betrokkenen. Het doel van deze netwerkbijeenkomst is om de verschillende pilotprojecten te presenteren aan agrariërs, overheden, onderzoekers en andere geïnteresseerden en om samen het gesprek aan te gaan over bodemgezondheid in Noord-Nederland en hoe de verschillende partijen daaraan kunnen bijdragen.

Waarom komen?

- Praktische kennis en voorbeelden uit de regio
- Inspiratie voor een gezonde en vruchtbare bodem
- Ontmoet collega's en wissel ervaringen uit

2026 —
Woensdag 24 juni

Plaats: Biosintrum, Ecomunitypark 5 in Oosterwolde

SOILCRATES **netwerkbijeenkomst**

Programma

11:00 – 13:00	Boerenmarkt, met toelichting op het project SOILCRATES en presentatie van de praktijkproeven. Daarnaast hebben verschillende andere partners van het Living Lab een marktkraam met meer informatie over duurzaam bodembeheer en zijn er korte workshops (o.a. bodemconditiescore, rondleiding experimententuin HVHL).
12:00 – 13:00	Lunchkraam
13:00 – 14:30	Workshop SOILCRATES Living Lab Noord-Nederland
14:30 – 16:00	Netwerkborrel

Iedereen is van harte welkom bij dit netwerkevenement, dus stuur vooral de uitnodiging door! Aanmelden kan tot 17 juni via de volgende link:

[Registratieformulier Netwerkbijeenkomst: FSTP-markt en Living Lab Noord NL](#)

Uitnodiging kennisbijeenkomst SPNA Bodembeheer voor waterkwaliteit

Op woensdag 13 mei, van 19.00-21.30 uur, organiseren we de volgende SOILCRATES Living Lab bijeenkomst over de rol van bodembeheer voor waterkwaliteit, voor gezond oppervlakte- en grondwater. Deze bijeenkomst vindt plaats bij **SPNA Ebelsheerd, Hoofdweg 26, Nieuw Beerta**.

Het inhoudelijk thema zal uitgediept worden door **Peter van der Maas**, lector Duurzame Watersystemen bij Van Hall Larenstein (VHL), er zal ruimte zijn voor vragen en verdiepende discussie. Daarna zullen we met **Erica Mosch**, onderzoeker **Water & CoPSEL (VHL)**, verder praten over wat ons bindt in dit Living Lab, welke doelen zouden jullie willen bereiken met dit Living Lab en wat delen we als groep? En wat wordt onze boodschap naar de buitenwereld (o.a. overheden, ketenpartijen en Noorderlingen)?

Tot slot is het Living Lab bedoeld als leer-platform, door onderling ervaringen te delen, maar ook door praktische pilot proeven in te zetten. De pilot-experimenten zijn hiervoor nu ingezet, en hier willen we mee doorgaan. We zijn in gesprek met verschillende partijen om vervolgfianciering te krijgen voor nieuwe pilot initiatieven. Als je ideeën of wensen hebt om de bodemgezondheid op jouw bedrijf of in je omgeving te verbeteren breng die hier ter tafel zodat wij die mee kunnen nemen en kunnen helpen ze met jou te realiseren. Mocht je experimenten hebben gedaan die je wilt delen, dan ben je ook welkom je verhaal te doen, hoe groot of hoe klein dan ook.

Aanmelden kan via de volgende link:

Registratieformulier SOILCRATES bijeenkomst SPNA Ebelsheerd - 13 mei 2026.

Veldwerk nulmetingen pilots

Afgelopen winter zijn de nulmetingen op de pilot percelen van het SOILCRATES Living Lab van start gegaan. Hogeschool Van Hall Larenstein voert deze samen met het Louis Bolk Instituut uit. Dit is gedaan door de veldwerkers van beide organisaties waarbij ook stagiaires en onderzoekers meegingen.

Voor het project zijn **15 pilot percelen** uitgezet in Groningen, Drenthe en Friesland, van Arum in Noordwest Fryslân tot Nieuw-Beerta in Oost-Groningen en Koekange in Zuid-Drenthe. Op al deze percelen zijn fysische, chemische en biologische parameters gemeten. Een grote verscheidenheid aan locaties, bodems en boerenbedrijven dus.

Per pilot zijn er een controlestrook en één of meerdere teststroken uitgezet. In deze teststroken zijn op drie punten monsters genomen en metingen gedaan. Dit project was voor Louis Bolk en HVHL beide nieuw. Daarom moest eerst een routine worden ontwikkelen. Een dag in het veld begon met het uitzetten van de punten en het doen van alle metingen. De metingen bestaan uit bodemvocht, temperatuur, bulk dichtheid met de RhOC en op sommige percelen ook de indringingsweerstand met de penetrologer. Na de metingen kunnen de monsters genomen worden. De monsters die genomen worden zijn voor

chemische parameters, organische stof (POM/MAOM), aggregaten en kopecky ringen voor de bulk dichtheid.

Door de grote variatie van de bodems ging het nemen van de monsters de ene dag makkelijk dan de andere dag. Daarnaast hebben we met sneeuw, regen, harde wind maar ook met zonneschijn gewerkt, waardoor we de ene week in een t-shirt liepen en de week daarna weer in een winterjas. Al met al een interessante en leerzame periode voor de veldwerkers, stagiaires, onderzoekers en boeren. Nu kunnen de proeven echt van start gaan!

Martijn Rotteveel – veldmedewerker Hogeschool Van Hall Larenstein

Interregional learning event Ierland: vooruitblik

Op maandag 18 en dinsdag 19 mei vindt het eerste ‘SOILCRATES Interregionale learning evenement’ plaats in Limerick, Ierland. Dit evenement is bedoeld om de boeren die in de vier SOILCRATES Living Labs (Nederland, Ierland, Frankrijk, Spanje) meedoen als experimenteerlocatie (pilot) met elkaar in contact te brengen. Hierdoor kunnen ze kennis delen, ervaringen uitwisselen en elkaar inspireren.

Op maandagavond 18 mei starten we met een welkomstdiner, waarbij er volop mogelijkheid is om kennis te maken met alle projectpartners, de experimenten en boeren in de andere landen en te netwerken. Op dinsdag volgt een veldbezoek. Met de bus gaan we op pad langs Ierse boeren. Er zijn twee routes naar twee verschillende regio's georganiseerd. Er worden locaties bezocht waar boeren bezig zijn met duurzame landbouw en bodemgezondheid. Tijdens het veldbezoek zijn er demo's wordt uitleg gegeven over deze Ierse experimenten .

Op dinsdagavond sluiten we af met een informele BBQ, waarbij iedereen nog even na kan praten met de andere deelnemers.

Een mooie gelegenheid voor boeren in Nederland om een kijkje in de keuken te nemen bij (in dit geval) Ierse boeren, en kennis en ervaringen uit te wisselen met andere boeren uit Nederland, Spanje, Frankrijk en Ierland.

Terugblik demo pasture cropping

Dinsdag 14 april was het zo ver, de eerste **SOILCRATES-pilot** demonstratiemiddag over pasture cropping!

In het Drentse Zuidwolde en Koekange lieten Ajaan Hijmans (KAIROS Regenerative Agri & Food Systems) en Bart Hooch Antink (melkveehouder) hun percelen zien waar zij pasture cropping hebben toegepast. Dit is een regeneratieve landbouwtechniek waar in bestaand grasland een wintergewas wordt doorgezaaid, zoals winterrogge of wintererwten. Deze aanpak zorgt ervoor dat de groeiperiode verlengd wordt door het combineren van "warm season" en "cold season" planten op het veld. Door op deze manier jaarrond

actieve gewassen op het perceel te hebben, is de verwachting dat dit positieve effecten heeft op de bodem en het gewas door een actiever bodemleven en meer fotosynthese. Hierdoor zou het vochtvasthoudend vermogen en de koolstofvastlegging verhogen, is er verminderde stikstofuitspoeling en is er extra ruwvoerproductie in het voorjaar, zonder veel extra inputs.

We startten op het veld van Ajaan, waar in een kruidenrijk grasland de verschillende stroken met winterrogge en wintererwten er al mooi bij stonden. Ook de zaaimachine stond bij het perceel. Ajaan legde uit hoe de directzaaimachine in één werkgang de winterrogge en wintererwten gelijktijdig kon inzaaien. De winterrogge kan na de winter regulier met de eerste snede meegemaaid worden en zal daarna niet meer terugroeien.

Vervolgens reden we naar het veld van Bart, die in een oud grasland dezelfde gewassen heeft ingezaaid. Hij verwacht over twee weken te maaien en gaat ook de voederwaarde laten onderzoeken.

In de komende twee jaar worden deze percelen vanuit SOILCRATES Living Lab Noord-Nederland gevolgd, waarna moet blijken wat de effecten zijn van deze maatregel ten opzichte van een controlestrook.

Ilse Ubels - Living Lab co-coördinator Noord Nederland & Onderzoeker water, bodem & klimaat HVHL

Terugkijken op Kennissessie Biosintrum Bodembeheer voor waterkwaliteit

Hoe zit dat met nitraat, fosfaat, pesticiden, PFAS? Oppervlaktewater, grondwater, effluent, drinkwater? Peter van der Maas, lector Duurzame Watersystemen (VHL), nam ons tijdens een kennissessie op 15 april mee in concentraties, vrachten en normen. Maar ook met de blik op wat je eraan kunt doen. Als boer, als terreinbeheerder, drinkwaterbedrijf, waterschap. Op de percelen blijft organische stof verhogen, bijvoorbeeld via compost, vanuit bodemkundig oogpunt een goede optie, het leidt tot meer afbraak van pesticiden. Dit komt waarschijnlijk omdat het bodemleven actiever wordt en dus een grotere dosis kan verwerken. Organische stof is ook belangrijk voor sponswerking en bodemvruchtbaarheid, maar het verhogen is in de praktijk niet eenvoudig. Op de site van **Deltaplan Agrarisch Waterbeheer (DAW) zijn meer mogelijke maatregelen te vinden.**

En dan de toekomst?

Wat willen we in ons Living Lab? Jaren geleden was er een project dat heette 'Waar heen met het veen' dat ging over de effecten van vernatting in veenweide. En het bekt nog niet, maar: 'Waar heen met de bodem? En die boer? En die beschermer van natuur? En die beleidsmaker?' Onder leiding van onderzoeker sociaal-ecologisch leren Erica Mosch (VHL) gingen we dit gesprek aan. En het bleek ook weer hoe lastig het is om de vinger op de goede plek te krijgen. Het was ruimschoots donker voor we het Biosintrum verlieten, dus ik heb dit niet gecheckt bij de deelnemers, maar de kern is misschien zo te verwoorden:

We willen volhoudbaar boeren in onze vruchtbare delta, met gezondheid van mens en milieu als grondwaarden, een brug bouwen tussen landbouw en natuur, werken met natuurlijke processen. De bodem, is hierin een aspect, een centraal en verbindend aspect, maar vaak niet de eerste en ook zeker niet de enige zorg van bodembeheerders. En niet te lang praten, maar doen, is essentieel, met ondersteuning - financiën en maatwerk - waar nodig. Voor mezelf sprekend: daar kan ik vandaan vertrekken.

Jasper Wubs - Living Lab coördinator Noord Nederland & Onderzoeker bodembiodiversiteit & ecologie HVHL

Activiteitenkalender

13 mei

Kennissessie SPNA Bodembeheer voor waterkwaliteit

18 t/m 20 mei

Interregional learning Ierland, Limerick

27 mei

Minisymposium Biosintrum Gewasbescherming,
bodembioïologie en Ielieteeit

24 juni

Netwerkbijeenkomst: pilot-markt en Living Lab Noord NL

30 juni

Themamiddag SPNA Ebelsheerd

1 september

Demo Onderzaai met drone

In de komende periode worden er meer pilotdemonstraties aangekondigd! Hou de volgende nieuwsbrief en de SOILCRATES-sociale media in de gaten voor de laatste informatie hierover. Daarnaast worden er nieuwe kennissessies gepland in september bij de Bodem Bakens Biosintrum, SPNA Ebelsheerd en Proefboerderij 't Kompas.

Contact

Voor vragen en opmerkingen kunt u contact zoeken met

Jasper Wubs, coördinator Living Lab SOILCRATES Noord Nederland

058 2846 318 - jasper.wubs@hvhl.nl

Ilse Ubels, coördinator Living Lab SOILCRATES Noord Nederland

058 7504 735 - ilse.ubels@hvhl.nl

**van hall
larenstein**
university of applied sciences

Hogeschool Van Hall Larenstein
Agora 1, Postbus 1528, 8901 BV
Leeuwarden

Follow us to always be up-to-date:

You've received it because you've subscribed to our newsletter.

[Unsubscribe](#)

This project has received funding from the European Union's Horizon Europe research and innovation programme under grant agreement No 101157354.

SOILCRATES © 2025

[ER1]